

Datum
2021-05-03Diarienummer
KS-2021/855.912Handläggare
Björn Rosborg
08-535 302 09
Bjorn.Rosborg@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Granskning av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård – svar på revisionskrivelse från kommunens revisorer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 3 maj 2021, överlämnas till Huddinge kommuns revisorer som svar på revisionen ”Granskning av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård”.

Sammanfattning

EY har på uppdrag av revisorerna i Region Stockholm, Stockholms stad, Haninge kommun, Huddinge kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Sollentuna kommun, Sundbybergs stad samt Värmdö kommun granskat samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Syftet har varit att bedöma om samverkan kring utskrivningsklara patienter sker så att en god vård och en social omsorg av god kvalitet främjas.

Revisorerna i Huddinge kommun tog beslut om medverkan i denna förenade granskning när alla revisorer ingick i gemensam grupp våren 2020. Sedan dess har revisorerna splittrats i en majoritetsgrupp och en fristående ledamot och som en konsekvens finns två revisionskrivelser att ta ställning till för kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden.

Granskningen visar att samverkan sker, men att den inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Det finns många olika orsaker bakom detta och EY:s bedömning är att ingen enskild aktör kan hållas ansvarig. Samtliga kan vidta åtgärder för att bidra till en förbättrad utskrivningsprocess.

Svaret på granskningen har tagits fram genom en samberedning mellan kommunstyrelsens förvaltning och socialförvaltningen då kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden är mottagare av revisionskrivelserna.

Under rubriken förvaltningens synpunkter, i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2021, tar förvaltningarna ställning till revisionskrivelsernas rekommendationerna.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se



Datum
2021-05-03

Diarienummer
KS-2021/855.912

Beskrivning av ärendet

Inledning

EY har på uppdrag av revisorerna i Region Stockholm, Stockholms stad, Haninge kommun, Huddinge kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Sollentuna kommun, Sundbybergs stad samt Värmdö kommun granskat samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Syftet har varit att bedöma om samverkan kring utskrivningsklara patienter sker så att en god vård och en social omsorg av god kvalitet främjas.

Revisorerna i Huddinge kommun tog beslut om medverkan i denna förenade granskning när alla revisorer ingick i gemensam grupp våren 2020. Sedan dess har revisorerna splittrats i en majoritetsgrupp med sex ledamöter och en fristående ledamot. Som en konsekvens finns i ärendet en granskningsrapport (*bilaga 3*) och två revisionskrivelser med skiljaktiga rekommendationer (*bilaga 1 och 2*) ställda till kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden.

Granskningsrapporten i korthet

Generell ståndpunkt

Granskningen visar att samverkan sker, men att den inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Det finns många olika orsaker bakom detta och EY:s bedömning är att ingen enskild aktör kan hållas ansvarig. Samtliga kan vidta åtgärder för att bidra till en förbättrad utskrivningsprocess, vilket kommunstyrelsens förvaltning instämmer i.

Frustrerade kommuner

EY beskriver i sin granskningsrapport att det inom granskade kommuner finns en stor frustration över att primärvården inte tar det samordnande ansvar som varit intention med lagstiftningen. Särskilt framhålls att primärvården inte kallar till samordnad individuell planering (SIP) i enlighet med de gemensamma riktlinjerna. I granskningen riktas kritik mot regionen i detta avseende och regionens revisorer kommer att lyfta flera rekommendationer till berörda nämnder. Kommunstyrelsens förvaltning välkomnar detta.

EY betonar dock att primärvårdens ansvar enligt lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård inte utesluter att kommunen fortfarande har ett ansvar och en möjlighet att, enligt socialtjänstlagen, initiera arbetet med en samordnad individuell plan vid behov. Kommunen bör för den enskildes skull göra detta vid behov och fortlöpande anmäla avvikelser om regionen inte hör samman kallelsen.

Komplicerande faktorer försvårar samverkan

EY uppmärksammar att det i samband med utskrivning och hemgång finns flera komplicerande faktorer som försvårar samverkan. Från slutenvården framförs kritik mot att patienter återinskrivs på sjukhus av icke-medicinska skäl. Förekommande orsaker uppges vara att bostadsanpassningar, hjälpmedel, medicin

eller förbruksmaterial inte finns på plats enligt plan. Ansvaret för sådana insatser är delat mellan kommunen och regionens verksamheter. EY bedömer att kommunerna bör följa upp återinlagda patienter för att säkerställa att de kommunala insatserna i samband med hemgång har verkställts på ett sätt som inte föranlett onödig återinskrivning.

Informationsutbytet måste förbättras

EY framhåller också att kommunerna har ett ansvar för att säkerställa att all nödvändig information är mottagen av berörda enheter inom kommunen inför utskrivning. Granskningen tyder på att kommunikationen mellan biståndshandläggare och slutenvård fungerar väl i de flesta fall. En genomgående observation är dock att intervjuade företrädare för hemtjänsten upplever att informationsutbytet sker för sent för att ge goda förutsättningar för planering, samt att överlämningen brister när flera olika utförare av hemtjänst ger stöd till samma brukare (exempelvis när separat nattpatrull förekommer).

Utvärdering och effektmål

Slutligen uppmärksammar EY att uppföljningen av den regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning i hög grad är fokuserad på uppföljning av statistik relaterad till kommunernas betalningsansvar. Det har inte utarbetats någon uppföljningsplan eller plan för utvärdering av den gemensamma överenskommelsen kring samverkan, trots att parterna är överens om att så ska ske.

EY bedömer att såväl regionens hälso- och sjukvårdsnämnd som kommunerna bör verka för att överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp. Särskilt betonas det andra effektmålet som fokuserar på patienternas egna uppfattningar och erfarenheter.

Huddingespécifikt

I rapporten finns en kort text rörande granskningen av Huddinge kommuns vård- och omsorgsnämnd. Bland annat görs där den övergripande bedömningen att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan de inblandade aktörerna. I den gemensamma överenskommelsen med tillhörande gemensamma riktlinje och rutiner finns en tydlig uppdelning av roller och ansvar i alla delar av utskrivningsprocessen.

Intervjuade i Huddinge uppger att roller och ansvar gällande samverkan inom kommunen i regel är välfungerande, vilket kommunstyrelsen förvaltning tycker mycket bekräftar. Införandet av Trygg Hemgång är en framgångsfaktor.

Samtidigt står att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om. Rutinerna är inte förankrade hos alla medarbetare, kommunikation hanteras genom andra kanaler och patienten är inte involverad i enlighet med lagens intentioner. Och det finns ett särskilt behov av att säkra informationsflödet mellan hemtjänstutförare dagtid och nattpatrullen.

I rapporten nämns också att patientperspektivet inte beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning. Men det konstateras också att det genomförs en rad

Datum
2021-05-03Diarienummer
KS-2021/855.912

aktiviteter inom Huddinge kommun för att säkerställa att patientperspektivet tillvaratas i planeringen av insatser och inom ramen för de insatser som kommunen bistår med. Här lyfts återigen införandet av Trygg hemgång.

Kommunstyrelsens förvaltning gör liksom granskningsrapporten bedömningen att införandet av Trygg hemgång förbättrat kvaliteten på vård och social omsorg.

Majoritetsgruppen revisorers rekommendation

Vård- och omsorgsnämnden rekommenderas:

- Säkerställa att medarbetarna tar initiativ till samordnad individuell planering, när behov finns, om primärvården inte tar sitt kallelseansvar.
- Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl, med avseende på exempelvis framförhållning och utförarnas behov av information.
- Utveckla rapporteringen av avvikelser till regionen, och återkopplar på avvikelserapporter från regionen.
- Följa upp återinläggningar av patienter för att bevaka att de kommunala insatserna i samband med hemgång sker på ett tryggt och säkert sätt.
- Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Fristående revisors rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas:

- På lämpligt sätt påtala för Stockholms län sjukvårdsområde (SLSO) vikten av att det säkerställs att vårdcentralerna kallar till SIP i den utsträckning någon av de berörda parterna bedömer att det behövs.
- På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att avsteg från åtagandet som rapporteras till SLSO åtgärdas genom att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer upp och bedömer rapporterade avvikelser och återkopplar med förslag till lösning med berörda parter.
- Vidta åtgärder för att säkerställa att äldre personer i enlighet med Huddinges värdegrund för äldreomsorgens och regionens policy för vård i dialog får vara delaktiga så att de kan göra aktiva val, utöva självbestämmande, vara medverkande i vård och behandling, få individuellt anpassad information för att kunna tillvarata sina personliga intressen.

Vård- och omsorgsnämnden rekommenderas:

- Vidta åtgärder för att säkerställa att patientperspektivet beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning i enlighet med kommunens värdegrund och äldreomsorgens värdighetsgaranti.
- Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl.



Datum
2021-05-03

Diarienummer
KS-2021/855.912

- Intensifiera rapporteringen av avvikelser till regionen och påminner regionen om utebliven återkoppling och säkerställer att medarbetarna avvikelserapporterar utebliven samordnad individuell planering, när behov bedöms finnas.
- Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Samberedning

Svaret på revisorernas granskning har tagits fram genom en samberedning mellan kommunstyrelsens förvaltning och socialförvaltningen då kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden är mottagare av revisionskrivelseerna.

Förvaltningens synpunkter

En väl fungerande revision och ett tydligt ansvarsutkrävande är viktiga delar i den kommunala självstyrelsen och den lokala demokratin. Den bidrar till att skapa legitimitet och förtroende för den kommunala sektorn.

Utöver kommunallagens reglering och kommunens reglemente för revisionsuppdraget är god revisionsd revisionernas och de sakkunniga yrkesrevisorernas viktigaste plattform i uppdraget att granska den kommunala verksamheten.

I skriften ”God revisionsd i kommunal verksamhet”, framtagen av Sveriges Kommuner och Regioner 2018, står följande i avsnittet ”Revisorerna arbetar samordnat och effektivt” (sid 51).

”Revisorernas självständighet är ett särskilt förhållande som ställer krav på samarbete och överenskomna arbetssätt för att minska risker för otydlighet, ineffektivitet och splittring. För att nå så bra effekt som möjligt har revisorerna därför ett gemensamt och samordnat arbetssätt och tar gemensam ställning i revisionsarbetet. Revisorerna kommer överens om arbetsformer och samverkan”.

Generell synpunkt

Kommunstyrelsens förvaltning anser att den granskning som gjorts är en viktig genomlysning av samverkansprocessen vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och välkomnar revisorernas rekommendationer då de har som syfte att peka på åtgärder som bidrar till att god vård och social omsorg av bra kvalitet främjas.

Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i granskningsrapportens generella ståndpunkt att samverkan sker, men inte alltid i den form som parterna kommit överens om och att det finns många olika orsaker bakom detta och att ingen enskild aktör kan hållas ansvarig.

I det följande tar förvaltningen ställning till två revisionskrivelser.

Datum
2021-05-03Diarienummer
KS-2021/855.912

Revisorernas majoritetsgrupps rekommendationer

Vård- och omsorgsnämnden

Säkerställa att medarbetarna tar initiativ till samordnad individuell planering, när behov finns, om primärvården inte tar sitt kallelseansvar.

En god samverkan med regionen är av största vikt vid utskrivningsplanering. Den fasta vårdkontakten inom öppenvården är ansvarig för kallelse till samordnad individuell planering enligt lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS). Förvaltningen bedömer att det är av vikt att de lagenliga ansvarsrollerna upprätthålls.

Om kallelse inte görs av öppenvården har förvaltningen möjlighet att rapportera det som en avvikelse. Biståndshandläggare ska alltid signalera behov av samordnad individuell planering till regionen vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård om behovet finns.

Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl, med avseende på exempelvis framförhållning och utförarnas behov av information.

Socialförvaltningen arbetar ständigt med dialogmöten med samtliga utförare och strävar efter en god samverkan och anser att det är viktigt att säkerställa att information når ut till utförare i rätt tid. Utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska dock alltid ske skyndsamt och utförare har en inställetid på 24 timmar i enlighet med avtalet. Biståndshandläggare har alltid kommunikation med utförare vid utskrivning och vid förändrade behov av stöd skickas en ny beställning till utföraren. Det är viktigt att utförare kallas till samordnad individuell planering efter utskrivning.

Det är positivt att verksamhetssystemet LifeCare SP införs som möjliggör att kommunal sjukvård kan ha kommunikation med regionen.

Utveckla rapporteringen av avvikelser till regionen, och återkopplar på avvikelserapporter från regionen.

Det finns ett systematiskt arbetssätt med rapportering av avvikelser som följs i kommunen men i sammanhanget bör lyftas att den ansträngda situationen hos både kommunen och regionen med anledning av covid-19 pandemin har lett till att avvikelserapporteringen inte har varit prioriterad. Arbetet med avvikelserapportering ska nu återupptas.

Följa upp återinläggningar av patienter för att bevaka att de kommunala insatserna i samband med hemgång sker på ett tryggt och säkert sätt.

En utskrivningsplanering där kommunen är delaktig sker vid förändrade behov hos den enskilde dvs. kommunen deltar vid en utskrivningsplanering om den enskilde är i behov av nya/förändrade insatser från kommunen, t.ex. hemtjänst eller korttidsboende.



Med hänsyn till detta saknar socialförvaltningen möjlighet att bevaka återinläggningar på det föreslagna sättet.

Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Utvärdering och uppföljning av den regionala överenskommelsen är av hög prioritet. Utvärderingen och uppföljningen görs dock av Storsthlm och regionen och kommunen deltar i arbetet genom Storsthlm.

Fristående revisors rekommendationer

Kommunstyrelsen

På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att det säkerställs att vårdcentralerna kallar till SIP i den utsträckning någon av de berörda parterna bedömer att det behövs.

På lämpligt sätt påtala för SLSO vikten av att avsteg från åtagandet som rapporteras till SLSO åtgärdas genom att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer upp och bedömer rapporterade avvikelser och återkopplar med förslag till lösning med berörda parter.

Revisionskontoret vid Region Stockholm har svarat för uppdragstexten samt för ledning av granskningen ifråga och kommunstyrelsens förvaltning utgår ifrån att den eventuella kritik som i granskningsrapporten riktas mot SLSO kommer att överlämnas till dess nämnd med rekommendationer från Regionens revisorer.

I sammanhanget bör också påtalas att SLSO ansvarar för alla landstingsdrivna vårdcentraler, men att det även finns privat verksamhet med vårdcentraler.

Vidta åtgärder för att säkerställa att äldre personer i enlighet med Huddinges värdegrund för äldreomsorgens och regionens policy för vård i dialog får vara delaktiga så att de kan göra aktiva val, utöva självbestämmande, vara medverkande i vård och behandling, få individuellt anpassad information för att kunna tillvarata sina personliga intressen.

Ansvar för delaktighet med mera inom hälso- och sjukvården ligger på huvudmannen för hälso- och sjukvård. Utgångspunkten för all socialtjänst, inklusive äldreomsorg, är självbestämmande. Den enskilde och/eller dennes legala företrädare är alltid delaktig vid ansökan, handläggning och utförande av insatser enligt socialtjänstlagen.

Vård- och omsorgsnämnden

Vidta åtgärder för att säkerställa att patientperspektivet beaktas i den samordnade planeringen inför utskrivning i enlighet med kommunens värdegrund och äldreomsorgens värdighetsgaranti.

Ansvar för hälso- och sjukvård för personer som bor i ordinärt boende ligger på regionen. Den kommunala hälso- och sjukvården arbetar med att säkerställa delaktighet för den enskilde patienten. Införandet av LifeCare SP inom den

Datum
2021-05-03Diarienummer
KS-2021/855.912

kommunala hälso- och sjukvården kommer underlätta för en utskrivningsplanering där kommunen är mer delaktig och därigenom indirekt påverka patientens delaktighet och medverkande vid flytt eller återkomst till kommunens verksamheter. En utskrivningsplanering, där kommunen är delaktig, sker vid förändrade behov hos den enskilde dvs. kommunen deltar vid en utskrivningsplanering om den enskilde är i behov av nya/förändrade insatser från kommunen, t.ex. hemtjänst eller korttidsboende.

Säkerställa att kommunikationen mellan biståndshandläggare och samtliga involverade utförare av insatser fungerar väl.

Socialförvaltningen arbetar ständigt med dialogmöten med samtliga utförare och strävar efter en god samverkan. Utskrivning från slutet hälso- och sjukvård ska alltid ske skyndsamt och utförare har en inställetid på 24 timmar i enlighet med avtalet. Biståndshandläggare har alltid kommunikation med utförare vid utskrivning och vid förändrade behov av stöd skickas en ny beställning till utföraren. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att utförare kallas till samordnad individuell planering efter utskrivning.

Det är positivt att verksamhetssystemet LifeCare SP införs som möjliggör att kommunal sjukvård kan ha kommunikation med regionen.

Intensifiera rapporteringen av avvikelser till regionen och påminner regionen om utebliven återkoppling och säkerställer att medarbetarna avvikelserapporterar utebliven samordnad individuell planering, när behov bedöms finnas.

Det finns ett systematiskt arbetssätt med rapportering av avvikelser men i sammanhanget bör lyftas att den ansträngda situationen med anledning av covid-19 pandemi hos både kommunen och regionen har lett till att avvikelserapporteringen inte har varit prioriterad. Arbetet med avvikelserapportering ska nu återupptas.

Verka för att den regionala överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.

Utvärdering och uppföljning av den regionala överenskommelsen är av hög prioritet. Utvärderingen och uppföljningen görs dock av Storsthlm och regionen och kommunen deltar i arbetet genom Storsthlm.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några ekonomiska eller juridiska konsekvenser för Huddinge kommun.



Datum
2021-05-03

Diarienummer
KS-2021/855.912

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Revisionskrivelse från majoritetsgruppen
- Bilaga 2. Revisionskrivelse från fristående ledamot
- Bilaga 3. EY:s granskningsrapport

Beslutet ska skickas till

Huddinge kommuns revisorer